

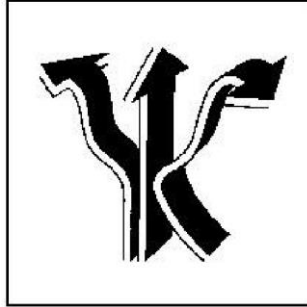

**Волинський інститут імені
В'ячеслава Липинського
ПрАТ «ВНЗ» МАУП»**

**ВЕКТОРИ
МОДЕРНІЗАЦІЇ
ЕКОНОМІКИ
УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ
СТАЛОГО РОЗВИТКУ**

**Збірник матеріалів
Міжнародної
науково-практичної
конференції
(29-30 травня 2023 року)**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»
ВОЛИНСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ В'ЯЧЕСЛАВА ЛИПИНСЬКОГО
ПрАТ «ВНЗ «МАУП»**

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**ВЕКТОРИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ
УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО
РОЗВИТКУ**

29-30 травня 2023 року, м. Луцьк

Луцьк 2023

УДК 330.1

ББК 65.01 (4Укр) 6 + 65.9(4Укр)-180 + 87.3 (4Укр) + 65.826 + 67.301.1

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Волинського інституту ім. В. Липинського ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (протокол № 10 від 25 травня 2023 р.)

Редакційна колегія:

Горбач Л. М., кандидат економічних наук, доцент, директор Волинського інституту ім. В. Липинського ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (голова редакційної колегії);

Кадебська Е. В., кандидат економічних наук, заступник директора з науково-методичної роботи Волинського інституту ім. В. Липинського ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (заступник голови редакційної колегії);

Мишко О.В., кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та менеджменту Волинського інституту ім. В. Липинського ПрАТ «ВНЗ «МАУП»;

Битов В.П., кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та менеджменту Волинського інституту ім. В. Липинського ПрАТ «ВНЗ «МАУП»;

Цимбалюк С.М. – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та менеджменту Волинського інституту ім. В. Липинського ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Войчук М.В. – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та менеджменту Волинського інституту ім. В. Липинського ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Лопоха В.В. – кандидат юридичних наук, завідувач кафедри права Волинського інституту ім. В. Липинського ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Панасюк О.П. – кандидат історичних наук, доцент кафедри психології Волинського інституту ім. В. Липинського ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Рецензенти:

Пирога І. С., доктор юридичних наук, професор кафедри конституційного права та порівняльного правознавства Ужгородського національного університету;

Андрійчук О. Я., доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор, завідувач кафедри фізичної терапії та ерготерапії Волинського національного університету імені Лесі Українки;

Урбан О. А., кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародних відносин Луцького національного технічного університету.

Вектори модернізації економіки України в контексті сталого розвитку. Матеріали доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції (29-30 травня 2023 р.) / відп. ред. Л. М. Горбач. – Луцьк: Волинський інститут ім. В. Липинського ПрАТ «ВНЗ «МАУП», 2023. – 320 с.

Доповіді Міжнародної науково-практичної конференції присвячені дослідженню стратегічних пріоритетів розвитку економіки України в контексті сталого розвитку, визначено провідні тенденції, які впливають на інноваційний розвиток соціально-трудового потенціалу в процесі модернізації економіки і суспільства. В матеріалах відображено теоретичні та правові проблеми соціально-економічного розвитку суспільства, стратегічні напрямки зростання продуктивних сил та забезпечення сталого розвитку регіонів, теоретико-методологічні проблеми розвитку вищої школи. Матеріали конференції розраховані на викладачів, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів, усіх тих, хто цікавиться питаннями соціально-економічного розвитку держави.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат та інших даних несуть автори.

© Міжрегіональна академія управління персоналом, 2023

© Волинський інститут ім. В. Липинського МАУП, 2023

ОМЕЛЬЧУК А.О., ТАРАСЮК І.В. Принципи Кайзен та створення нового образу маркетингу.....	127
ПАРФЕНЮК Є.І., ОЛІХОВСЬКИЙ В.Я., МАРЦИНЮК Ю.В. Мотиваційний менеджмент в контексті сталого розвитку організації.....	133
ПЛАКСА В.М. Конкурентна перевага малого та середнього бізнесу.....	138
ПРИЙМАЧУК В.М. ККД та КРІ: чому дорівнює стимул мотивації працівника?.....	142
САМОЛЮК С. Ефект Рінгельмана, або соціальна лінь команди.....	147
СУЧИК В.О. Методичні підходи до аналізу чисельності та структури персоналу та оцінки його оптимальності.....	151
ШУМИЦЬКИЙ О.І. Основні складові успіху організації.....	155

Секція 4. Демографія та соціальна політика: інноваційний контекст

АКСЬОНОВА С.Ю. Нові виклики для відповідального материнства в Україні.....	158
ГАВРИЛЮК О.К. Світовий досвід повернення зовнішніх мігрантів до країн свого походження та використання їхнього міграційного потенціалу в інтересах резильєнтного економічного розвитку.....	163
КРАВЧУК М.В., ІЩУК Л.І. Лібералізм як найшвидший спосіб досягнення добробуту населення країни.....	168
МАЙДАНІК І.П. Зовнішні міграції населення України впродовж першої зими після повномасштабного вторгнення.....	171
СТЕФАНИШИН О.Б. Вдосконалення соціально-трудових відносин в аграрній сфері: дискурсивні засади.....	175
ФЕСЕНКО Д.В., ПОЛЩУК В.Г. Теоретико-прикладне дослідження пенсійного реформування в Україні.....	179

Фесенко Денис Віталійович,
*здобувач вищої освіти спеціальності «Логістика»,
Луцький національний технічний університет*

Поліщук Вадим Григорович,
*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Луцький національний технічний університет*

ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕНСІЙНОГО РЕФОРМУВАННЯ В УКРАЇНІ

Пенсійне страхування є одним з найважливіших аспектів соціального захисту населення в системі формування громадянського суспільства та забезпечення добробуту громадян. Ефективність пенсійної системи залежить, передусім, від виконання основних умов, що включають достатній рівень пенсійних виплат. Це означає, що кожному працездатному громадянину гарантується державна пенсія, яка об'єднує в собі виплати з обов'язкової накопичувальної системи та системи солідарності. Крім того, важливо забезпечити фінансову стабільність пенсійної системи. Закріплення природного права громадян на майбутнє пенсійне забезпечення передбачає, що держава несе відповідальність за функціонування системи державного пенсійного страхування та її реформування відповідно до вимог сучасності.

У пенсійній системі України застосовується солідарний принцип, за яким сучасні працівники сплачують внески для фінансування пенсій нинішніх пенсіонерів. Проте ця система стикається з рядом проблем, включаючи старіння населення та низький рівень народжуваності. Це призводить до зростання кількості пенсіонерів та зменшення кількості осіб, які вносять внески. Економічна нестабільність також ускладнює ситуацію з підтримкою системи.

Демографічні виклики, з якими пов'язана пенсійна система в Україні, є серйозними та загрожують довготривалій стійкості цієї системи. Старіння населення та зменшення кількості молодих людей, які починають працювати,

приводять до зменшення чисельності платників внесків до пенсійної системи. Це, в свою чергу, призводить до зменшення надходжень, необхідних для підтримки зростаючої кількості пенсіонерів. Низький рівень народжуваності в Україні поглиблює цю проблему, оскільки зменшує потенційну кількість майбутніх платників до пенсійної системи.

Одним з можливих рішень для подолання труднощів у пенсійному реформуванні є впровадження накопичувальної пенсійної системи, що дозволить працівникам здійснювати особисті внески на свої пенсії та зменшить навантаження на систему розподілу. У 2019 році прийнято Закон України «Про додаткові заходи щодо реформування пенсійної системи та забезпечення сталості пенсійних виплат», який відкриває можливість створення приватних пенсійних фондів, які могли б доповнити державну пенсійну систему. Головною метою цього закону є збільшення конкуренції на пенсійному ринку, підвищення якості пенсійних продуктів та стимулювання економічного зростання шляхом направлення пенсійних накопичень в економіку [1].

Збільшення пенсійного віку може викликати негативну реакцію серед населення, оскільки багато працівників можуть не бажати продовжувати працювати до пізніших віку. Уряд повинен забезпечити доступну та належну медичну допомогу та інші підтримуючі послуги для літніх працівників, щоб вирішити можливі проблеми зі здоров'ям, з якими вони можуть зіткнутися. Крім того, уряд повинен забезпечити відсутність дискримінації літніх працівників на ринку праці, а також стимулювати роботодавців зберігати та приймати на роботу людей похилого віку.

Впровадження накопичувальної пенсійної системи може бути викликом через низький рівень фінансової грамотності в Україні. Багато українців можуть не мати достатніх знань і навичок для прийняття обґрунтованих рішень щодо заощаджень на пенсію. Отже, уряд повинен інвестувати у програми фінансової освіти, щоб

забезпечити, що працівники мають необхідні знання та навички для успішної участі в накопичувальній пенсійній системі.

Пенсійна система в Україні стикається зі значними викликами, обумовленими повномасштабною військовою агресією росії проти України, демографічними змінами, економічною нестабільністю та політичними факторами. Старіння населення та низький рівень народжуваності призвели до скорочення робочої сили, необхідної для підтримки зростаючої кількості пенсіонерів. Економічна криза та конфліктні ситуації в Україні також негативно впливають на пенсійну систему. Уряд вживає кілька реформ, включаючи підвищення пенсійного віку, збільшення мінімальної пенсії та зменшення кількості осіб, які мають право на дострокове припинення праці та отримання пенсії. Однак ці заходи недостатні для забезпечення довгострокової стійкості системи.

У розгляді проблем пенсійної системи, були запропоновані декілька рішень. Серед них – поступове підвищення пенсійного віку, запровадження накопичувальної пенсійної системи та сприяння економічному зростанню та створенню робочих місць. Однак, варто врахувати, що ці рішення також супроводжуються викликами. Наприклад, може виникнути несприйняття громадськості щодо підвищення пенсійного віку. Крім того, стимулювання економічного зростання та створення робочих місць – це довгострокове рішення, досягнення результатів якого може зайняти значний час. Отже, успіх цих рішень вимагатиме ретельного планування та ефективного впровадження.

Зазначимо основні напрями у пенсійному реформуванні, що були виділені Парфьоновим Я.В: поступове підвищення пенсійного віку на 5 років для жінок, яким призначаються пенсії за віком на пільгових умовах і пенсії за вислугу років; встановлюється вимога щодо постійної роботи у сільськогосподарському виробництві для жінок, які виховали п'ятеро і більше дітей і виходять на пенсію незалежно від віку і трудового стажу; проведення перерахунків пенсій у разі збільшення прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність,

незалежно від факту роботи особи пенсійного віку; особливий порядок виплати спеціальних пенсій; створення Накопичувального пенсійного фонду [3].

Ми погоджуємося з думкою Іщука А.М., що для досягнення високих соціальних стандартів у пенсійному забезпеченні в Україні має бути запроваджена трирівнева система пенсійного забезпечення, яка показала свою ефективність на практиці у країнах ЄС. При цьому проведення пенсійної реформи в Україні має бути спрямовано на усунення наявних недоліків солідарної системи пенсійного забезпечення, супроводжуватися проведенням інформаційної роботи серед населення (роз'яснення, семінари, консультації), а також розробкою реальних та економічно ефективних, захищених від ризиків пенсійних програм, що застосовуватимуться на другому та третьому рівнях пенсійного забезпечення [2].

На порядку денному сьогодні в Україні є впровадження другого рівня пенсійної системи (накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування), здатної нівелювати прогалини використання лише солідарної системи. Як стверджують Сидор І. та Денисюк Т., активне впровадження обов'язкової накопичувальної системи пенсійного страхування в Україні зумовлює необхідність низки заходів, зокрема: детінізація ринку праці, проведення якої передбачає як здійснення контролю за використанням трудового потенціалу роботодавців, так і усвідомлення найманими працівниками того, що від їх накопичень у активному працездатному віці залежить рівень майбутнього пенсійного забезпечення; сприяння забезпеченню зростання довіри населення до державних інституцій та пошук інструментів щодо ефективного інвестування коштів накопичувального пенсійного фонду; забезпечення законодавчого підґрунтя розподілу коштів накопичувального пенсійного фонду за вкладеннями у національній та іноземній валюті задля уникнення інфляційних коливань і збереження заощаджень та ін. [4].

Підсумовуючи, пенсійна реформа в Україні потребує комплексного планування, яке ураховує військові, демографічні, економічні та політичні фактори з метою

забезпечення фінансової безпеки пенсіонерів. Незважаючи на те, що ще потрібно зробити багато для забезпечення довгострокової стабільності пенсійної системи, запропоновані рішення вказують на багатообіцяючі шляхи досягнення цієї мети.

Список літератури:

1. Закон України «Про додаткові заходи щодо реформування пенсійної системи та забезпечення сталості пенсійних виплат» № 23-IX від 21.11.2019. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/23-IX#Text>
2. Іщук А.М. Окремі аспекти пенсійної реформи в Україні з урахування досвіду європейського союзу. Міжнародний науковий журнал «Грааль науки». 2023. № 24. С. 121-123.
3. Парфьонов Я.В. Реформування пенсійної системи України в умовах трансформаційних змін. *Public Administration and Regional Development*. 2022. №16. С. 537-556.
4. Сидор І., Денисюк Т. Державне пенсійне страхування в Україні: виклики сучасності та напрями реформування. *Світ фінансів*. 2022. № 1(70). С. 22-35.

Наукове видання

**ВЕКТОРИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ
УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО
РОЗВИТКУ**

**ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ МІЖНАРОДНОЇ І НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

29-30 травня 2023 р.

Відповідальна за випуск Л. М. Горбач

Усі матеріали і доповіді конференції друкуються в авторській редакції